

גוני חורש, תצפיות נוף ושפע פריחות ייחודיות המתחלפות לאורך השנה. גם אם כבר ביקרתם כאן פעם או פעמיים, שווה לשוב ולבקר בעונות חדשות.

המסלול (המסומן אדום - שני פסים לבנים ופס אדום ביניהם) מתחיל ומסתיים בחניון הפסגה. נעלה אליו בכביש באורך כחמישה קילומטרים, המסתעף מכביש חורפיש-צומת חירם (כביש 89) ומוביל לאזור פסגת הר מירון. בחניון יש שולחנות פיקניק ושירותים כימיים. מכאן נצא למסלול מעגלי נגד כיוון השעון, באורך כשני קילומטרים, שלאורכו חורש מוצל. בדרכנו נחלוף על פני שלושה מצפורי נוף - מצפור צפת, הצופה לגליל המזרחי, מצפור הלבנון, המשקיף לעבר דרום לבנון, ומצפור ההר, שממנו אפשר לחזות בנופי הגליל המערבי, בחוף הים ואף בעיר חיפה. עשרות מטרים מצפון למצפור צפת נמצא ריכוז פריחה של חלמונית גדולה, המתחילה לפרוח כאן סביב אמצע אוקטובר, ואילו לכל אורך המסלול בולטים פרחיה הוורודים והלבנים של סתונית בכירה. כמו כן ילוו אותנו גוני שלכת אדמדמים של עצי אלה ארץ-ישראלית, ולהשלמת התמונה יתגלו פה ושם לצד השביל גזעיו הציוריים של עץ הקטלב.

משך הטיול כשעה בנחת. אפשר להאריך מסלול זה (בכשעה) ולרדת ב"שביל ההר" (המסומן שחור) לעבר חניון חורבת חממה, הממוקם ליד בית ספר שדה הר מירון. מסעף שביל ההר משביל הפסגה נמצא בין מצפור הלבנון ומצפור ההר. באפשרות זו יש לדאוג להשאיר מראש רכב שני בחניון חורבת חממה.

אוקטובר. על ענפי עצים רבים נמצאות חזזיות - שילוב ייחודי בין אצה ופטרייה החיות בצוותא. הימצאות החזזיות מעידה על איכות אוויר טובה באזור זה, הרחוק ממוקדי הזיהום העירוניים. בשולי היער הצפוף נוכל לפגוש עצי עוזרר ואגס סורי שפירותיהם ראויים למאכל - עוזרר קוצני (השכיח בחורש היס-תיכוני) שפירותיו צהובים, עוזרר אדום שפירותיו אדומים, ואגס סורי שפירותיו הצהובים הקטנים מזכירים את אגסי התרבות. הגישה למסלול הטיול ביער היא מכביש 899, כשלושה קילומטרים צפונית לצומת חירם וכקילומטר וחצי צפון-מזרחית למסעף הגישה לגן לאומי ברעם (שגם בו מומלץ לבקר בהזדמנות זו). בנקודה זו מסתעפת ימינה (דרומה) דרך עפר המסומנת בסימון שבילים כחול, ובה אפשר ללכת או לנסוע כ-600 מטר. לאחר כ-600 מטר, בצומת דרכי עפר, נגיע לנקודה מומלצת לחניה (המשך הדרך אינו מומלץ לרכב פרטי). כאן פונה הסימון ימינה ולאחר הליכה קצרה נגיע לצומת שבילים כחול-שחור. נמשיך עם הסימון הכחול היורד בערוץ נחל לעבר נחל דישון, ובו נפגוש את שביל ישראל וסימון שבילים אדום. כאן נפנה ימינה ונעלה במעלה נחל דישון, בין עצי היער עד מהרה ניפרד מנחל דישון ונמשיך ביובלו של נחל צבעון לעבר צומת שבילים אדום-שחור. עתה ניפרד מהנחל ונעלה עם הסימון השחור עד שנחבור לדרך עפר. כאן נפגוש צומת שבילים נוסף (כחול-שחור), ופנייה נוספת ימינה בדרך העפר, עם סימון השבילים השחור, תוביל אותנו חזרה לצומת השבילים הכחול-שחור, שבו התחלנו. אורך הסיבוב מנקודת השארת הרכבים הוא כשלושה קילומטרים וחצי.

אפשר לשלב את היער במסלולי טיול ארוכים יותר, לאוהבי הליכה או למיטיבי לכת, כגון הליכה מחניון חורבת חממה דרך נחל צבעון אל נחל דישון וסיום בכביש למרגלות קיבוץ ברעם (חלק ממסלול שביל ישראל).

מסלול 2: שביל הפסגה בהר מירון

מתי ביקרתם לאחרונה בהר הגבוה בגליל? מסלול שביל הפסגה ממוקם סביב פסגתו של הר מירון (1,208 מטר), בשמורת הטבע הגדולה בגליל - שמורת הר מירון, שתציין בדצמבר הקרוב 60 שנה להכרזתה. שביל ההליכה המעגלי מוצל ברובו ומציע למטיילים



מרגישים סתיו באוויר

אחרי קיץ ארוך, חם ויבש, הטבע חוזר לחיים וזה הזמן הטוב ביותר להתנתק מהמזגנים ולצאת לטייל. קבלו שלוש המלצות לטיולים קצרים בצפון באווירת הסתיו
כתב: עמית מנדלסון

מסלול 1: יער ברעם ונחל צבעון

ארצנו לא התברכה בהרבה יערות טבעיים, אך למרגלות הר מירון נמצא אחד היערות הוותיקים והקסומים בגליל - יער ברעם. יער זה נשמר במשך דורות רבים בידי תושבי הכפר המרוני בירעם, וכריתת עצים הותרה רק באופן מבוקר לצורך בניית בתים חדשים. כיום היער הוא שמורת טבע יפהפייה ובה מסלול טיול מעגלי, היורד לערוץ נחל צבעון, פוגש את שביל ישראל ועולה חזרה. בין עצי היער (שהבולט בהם הוא האלון המצוי) נוכל לפגוש פריחה יפה של סתונית בכירה החל מאמצע

החודשים אוקטובר ונובמבר הם אחת מהתקופות המעניינות ביותר בטבע הישראלי. מן הקרקע היבשה בוקעים פרחים יפהפיים - "מבשרי הגשם", מהם גדולים ומרשימים כגון חלמונית גדולה וסתונית בכירה, ומהם קטנים וצנועים כגון בן-חצב סתונית. לצד הפריחה, אפשר לפגוש בחורש היס-תיכוני פירות של עצי בר שונים, חלקם רעילים (כגון פרי הלבנה) ואחרים ראויים למאכל (כגון פירות העוזרר והקטלב) ורובם מרשימים בצבעוניותם. את התמונה משלימים גוני השלכת - בעיקר של עצי אלה ארץ-ישראלית. בחרנו להביא בפניכם שלושה מסלולים יפים המתאימים לתקופה זו.





מפל גילבון והבריכה שבחתינתו צילום נעמה מנספלד

מסלול 3: נחל גילבון

העליון, בקרבת שרידי הכפר עויינת א-שמאליה. שביל הטיול יורד לערוץ הנחל וכולל כמה קטעים תלולים שבהם הותקנו מעקות בטיחות ודרגיות. במרחק הליכה קצרה מנקודת ההתחלה נגיע לתצפית מפל דבורה, ולאחריה נחצה את אפיק הנחל הזורם כמה פעמים, בין שיחים גדולים ויפים של הרדוף הנחלים הפורח בוורוד (צמח רעיל). בראש מפל גילבון נגיע לנקודת תצפית נוספת ולפיצול שבילים. כדאי להמשיך עם הסימון האדום ולרדת אל הבריכה הגדולה שבתחתית המפל (המים עמוקים והכניסה אליהם ליוזעי שחייה בלבד). מכאן נשוב באותה דרך לצומת השבילים ונעלה לחניון התחתון (אורך המסלול הרגלי כשני קילומטרים וזמן ההליכה המומלץ כשלוש שעות). אם באנו ברכב בודד, מצפה לנהג הליכה של עוד כחצי שעה בדרכי עפר חשופות לשמש חזרה לרכב הממתין.

בטיול בנחלי הגולן נוכל לפגוש לרוב שניים ואולי שלושה מתוך "ארבעת המינים" המסורתיים של חג הסוכות - הדסים וערבות. הן הדסי הבר והן הערבות מוגנים בשמורות הטבע ואין לפגוע בהם. נחל גילבון הוא אחד היפים והנוחים יחסית בנחלי הגולן. השם "גִּלְבוֹן" הוא צורה עברית של השם הערבי "ג'לבינה" (ולא "ג'ילבון", כפי שמטיילים רבים טועים לחשוב). נעלה לגולן דרך כביש 91, וכקילומטר מצפון-מזרח לצומת נשוט נפנה שמאלה לפי שילוט הכוונה לדרך עפר העבירה לכל רכב ומסומנת אדום, לעבר נחל גילבון. במרחק קילומטר וחצי נגיע לפיצול דרכים. נפנה תחילה שמאלה לחניון התחתון (מרחק כקילומטר מהצומת) ובו נשאיר רכב אחד. נשוב עם הרכב השני לצומת השבילים, ובו נפנה שמאלה ולאחר כחצי קילומטר נגיע לחניון